

Oefenen met **want, maar, omdat, etc.**

Hoe doe je dat? Grammaticakaart

Oefenen met voegwoorden – hoe doe je dat?

We gebruiken in het Nederlands vaak voegwoorden om langere zinnen te maken. Wil je oefenen met voegwoorden en mooie lange zinnen maken? Lees dan deze tips.

De regel

Er zijn twee groepen voegwoorden. De ene groep (nevenschikkende voegwoorden) verbindt twee hoofdzinnen met elkaar. Dat betekent dat het werkwoord in beide zinnen op de tweede plaats staat. Je kunt het voegwoord ook vervangen door een punt. De zinnen kloppen dan nog steeds. Er zijn vijf van deze voegwoorden: en, maar, of, dus en want.

- Ik werk vandaag niet **en** ik doe geen boodschappen.
- Ik werk vandaag niet, **maar** morgen werk ik wel.
- Ik werk vandaag niet, **of** ik werk alleen in de ochtend.
- Ik werk vandaag niet, **want** ik ben een beetje ziek.
- Ik ben ziek, **dus** ik werk vandaag niet.

De andere groep (onderschikkende voegwoorden) verbindt een hoofdzin en een bijzin met elkaar. Dat betekent dat het werkwoord in de hoofdzin gewoon op de tweede plaats staat, maar het werkwoord in de bijzin schuift naar het eind van de zin. Er zijn heel veel van dit soort voegwoorden: omdat, zoals, voordat, tenzij, terwijl, zodra, hoewel, toen, als, etc.

- Ik werk vandaag niet, **omdat** ik ziek ben.
- Ik werk vandaag niet, **tenzij** ik me beter voel.
- Ik werk vandaag niet, **hoewel** ik nog veel moet doen.

Aan de slag

Wil je oefenen met voegwoorden? Begin dan eerst met de nevenschikkende voegwoorden. Benadruk dat het werkwoord in de zin altijd op de tweede plaats staat. Pas als dit goed gaat, kun je oefenen met onderschikkende voegwoorden.

Oefenen met en, maar, of, dus, want

Print het **Oefenblad en, maar, of, dus want** uit voor je deelnemers. Oefen samen met zinnen maken. Als je niet op het blad schrijft, kun je het vaker gebruiken.

Geef een aantal zinnen geven die de deelnemers af moeten maken. Dit kan mondeling of schriftelijk. Bijvoorbeeld:

- Ik houd van mijn vrouw, want....
- Ik houd van mijn vrouw, dus ....
- Ik houd van mijn vrouw, maar ....

Laat deelnemers ook een eigen zin opschrijven. Ze geven hun zin door en een ander maakt de zin af met een voegwoord. Als deelnemers niet goed kunnen schrijven, kun je dit mondeling doen.

Oefenen met omdat, als, zoals, tenzij, zodra, etc.

Oefen met voegwoorden die we vaak gebruiken. Het is niet handig om te oefenen met voegwoorden die we niet vaak gebruiken, zoals 'ofschoon, mits, indien, opdat'.

Lezen jullie samen? Zoek in de tekst of er voegwoorden zijn gebruikt. Kijk goed naar woordvolgorde. Waar staan de werkwoorden? Omcirkel het voegwoord en onderstreep de werkwoorden.

Print het **Oefenblad omdat, als, zodra, terwijl** uit voor je deelnemers. Oefen samen met zinnen maken. Als je niet op het blad schrijft, kun je het vaker gebruiken.

Laat deelnemers zelf ook weer voorbeeldzinnen afmaken. Bijvoorbeeld:

- Ik ben vandaag blij, omdat ...
- Ik ga met de bus naar school als ....

Deelnemers kunnen ook zinnen met een voegwoord opschrijven op losse strookjes. Knip de strookjes los voor en na het voegwoord. Deelnemers puzzelen de zinnen weer aan elkaar. Als dit goed gaat, kun je zinnen met *want* en zinnen met *omdat* door elkaar leggen. Ze moeten dan goed kijken naar de plaats van het werkwoord in de bijzin.

Heb je werkwoordkaartjes? Laat een korte zin maken met een werkwoord. Vraag steeds: *Waarom?* De deelnemer moet nu antwoorden met 'omdat'.

koken – Ik kook een pan spaghetti. *Waarom?* Omdat ik honger heb.
fietsen – Ik fiets door het park. *Waarom?* Omdat ik niet wil lopen.
bellen – Ik bel met mijn vriend. *Waarom?* Omdat ik met hem wil praten.

Oefenblad en, maar, of, dus, want

Ik koop taart, want ik ben vandaag jarig.

Maak de zinnen af...

1. Ik leer Nederlands, want....
2. Ik vind de les leuk, want ...
3. Ik houd van koken, dus...
4. Ik kom vandaag met de bus, want ....
5. Ik ben moe, dus ....
6. Ik ben moe, want ...
7. Ik ben moe, maar...
8. Het regent vandaag, dus...
9. Ik kan vandaag niet komen, want...
10. Ik ben vandaag ziek, dus...

Welke zinnen kun je maken?

Kies tussen **en, maar, of, dus, want** en maak een lange zin.

Ik ben moe

Ik werk vandaag niet

Ik ga met de bus

Zij is ziek

Zij maakt een taart

Hij gaat naar de winkel

Bas koopt bloemen

Wij gaan naar het bos

We hebben les

en
maar
of
dus
want

de koffie is op.

we gaan uit eten.

ze komt niet.

ik ga naar bed.

de les is klaar.

ik ga met de bus.

zij is jarig.

ik kom later.

hij is aardig.

Oefenblad omdat, als, zodra, terwijl...

Maak de zinnen af...

Ik koop taart, omdat ik vandaag jarig ben.

1. Ik leer Nederlands, omdat ....
2. Ik vind de les leuk, omdat ....
3. Ik ga met de bus, als ...
4. Ik ga naar buiten, zodra ....
5. Ik ben moe, omdat ...
6. Ik drink koffie, omdat ...
7. Hij koopt een bos bloemen, omdat ...
8. Wij blijven thuis, omdat ....
9. Zij kan vandaag niet komen, omdat ...
10. Ik bel met mijn moeder, terwijl ...

Welke zinnen kun je maken?

Kies tussen **omdat** en **als** en maak een lange zin.

Ik ga naar bed

Ik werk vandaag niet

Ik ga met de bus

Zij komt niet

Zij maakt een taart

Hij gaat naar de winkel

Bas koopt bloemen

Wij gaan naar het bos

Ik ben blij

omdat
als

de zon schijnt.

de les klaar is.

ze niet komt.

zij ziek is.

ik moe ben.

zij jarig is.

het regent.

mijn fiets kapot is.

ik ziek ben.